

Horváth F. (2008): Az újulati és cserjeszint felmérésének módszere. 2008. június 23.

Teljes hivatkozás

Horváth F. (2008): Az újulati és cserjeszint felmérésének módszere. 2008. június 23.

Rövid hivatkozás

Horváth (2008)

Első szerző

HF, Gulyás Györgyi

Év

2008

Összefoglalás

Fő célkitűzés: a *regenerációs/újulati szintről*, valamint a *cserjeszintről* nyerni értékelhető adatokat. További cél volt az ÚJCS, FAÁSZ és ANÖV módszerek összehangolása. Mindezzel teljessé és koherenssé válik az erdőszerkezet jellemzése. Az ezekben a szintekben lejátszódó folyamatok meghatározóak az erdő felújulása szempontjából, de csak az erdő többi komponensével együtt értelmezhetők.

A módszer leírása a *csatolt állományban* található (40 KB).

A csatolt tanulmányon kívül letölthető még:

- az [ÚJCS adatlap 2.2-es változata](#) (106 Kb DOC)
- a [magyarázatokkal is ellátott ÚJCS 2.2 adatlap](#) (112 Kb DOC)

[erdőszerkezet: gyepszint](#)

[erdőszerkezet: újulat](#)

[módszertan: felmérés, monitorozás](#)

[természetvédelem: kezelés, terv](#)

Megjegyzések

Bevezetés, cél, szintek, mintavételi terület

Az újulati és cserje-szint felmérés (ÚJCS) az aljnövényzet-felmérés (ANÖV) által *nem* és a faállomány-szerkezet felmérés (FAÁSZ) által korábban *eltérő koncepcióval* és *nem kielégítően lefedett* szintek és erdőszerkezeti tulajdonságok becslésére szolgál.

Fő célkitűzés: a regenerációs/újulati szintről, valamint a cserjeszintről nyerni értékelhető adatokat. További cél volt az ÚJCS, FAÁSZ és ANÖV módszerek összehangolása. Mindezzel teljessé és koherenssé válik az erdőszerkezet jellemzése és az összehasonlítás lehetősége. Az ezekben a szintekben lejátszódó folyamatok meghatározóak az erdő felújulása szempontjából, de csak az erdő többi komponensével együtt értelmezhetők.

Újulati szint (regeneration layer): az 50 cm-nél magasabb, de 130cm-nél alacsonyabb fásszárúak (cserjék és fák) alkotta növényzeti szint. Jellemzően a fa- és cserjefajok lehetséges elszaporodásának és megerősödésének, ugyanakkor a nagyvad szelektív gátló/blokkoló hajtásrágásának küzdőtere.

Cserjeszint (shrub layer): a 130cm-nél magasabb, de az 5cm-es mellmagassági átmérőt még el nem érő fásszárúak (cserjék és fák) alkotta növényzeti szint. Ezek a hajtások a vad szájából már többé-kevésbé „kinőttek”, azonban a fajok, ill. az egyedek közötti versengés kiemelkedően erős.

Hajtás: hajtásnak tekintjük a mageredetű önálló fácskákat és a közös töről/gyökérről eredő polikormon egyedek önálló hajtásait, sarjhajtásait is – ezeket egymástól eredetük szerint nem különböztetjük meg.

Hajtás(vég) rágottság: az újulati és cserje-szintbe eső fásszárúak vezérhajtásának, hajtáscsúcsának vad által történt visszarágottsága (egyéb károsítást nem regisztrálunk). A hajtást akkor is rágottnak tekintjük, ha az idei – még be nem fásodott – új hajtás nincs leharapva, de a tavalyi vessző igen.

Mintavételi terület: az aljnövényzeti felmérés szemléletével megegyezően, a mintavételi pont (MVP) 6 m sugarú környezetét (főkör) tekintjük az újulati és cserjeszint felmérés területének. A főkör kerületén a 8 fő- és mellékégtáj szerint kijelölt, 4 m²-es alminta-körök a mintavételi egységek.

Mit mérünk fel?

A) Szintenként (újulati és cserjeszint), minden cserje- és fafajra, mind a 8 almintakörben hajtásszámolást vagy hajtásszám becslést végzünk. A felmérés során csak azokat a hajtásokat vesszük figyelembe, amelyek az almintakörben erednek (a behajló vagy lefektetett hajtásokat nem). Opcionálisan – ha az újulat és a cserjék nagy sűrűsége és egyöntetű előfordulása ezt indokolja – 8 almintakör helyett csak a 4 főégtáj szerinti felmérés is kielégítő lehet. Ha egy 4 m²-es almintakörben 10-15-nél több hajtás ered, akkor a sűrűséggel arányosan a becslést $\pm 3-5(-10)$ pontossággal végezzük. A hajtásokat megkülönböztetjük a

szerint, hogy rágottak-e avagy nem, függetlenül a rágottság súlyosságától.

B) Szintenként (újulati és cserjeszintre külön-külön), becsüljük a 6 m sugarú főkörre vonatkozó borítást.

Hogyan végezzük a felmérést?

Az ÚJCS felmérés önállóan is végezhető, azonban célszerű és ajánlott azt az aljnövényzeti (ANÖV) felméréssel együtt végezni. Az ANÖV felmérés során „szög, madzag” módszerrel kijelölt almintakörökben végezzük az ÚJCS-A felmérést is (közvetlenül az ANÖV felmérés után vagy azt megelőzően). A hajtásszámolás eredményeit külön adatlapon rögzítjük (MVP-ÚJCS adatlap).

A munka során az almintakörökkel É-től indulva (az órajárásnak megfelelően: É, ÉK, K, DK, D, DNy, Ny, ÉNy) körbe haladunk, majd ennek végeztével az újulati és cserjeszintek borításának becslését (ÚJCS-B) az ANÖV-nél megkövetelt borításbecslésekkel együtt érdemes megtenni. Ennek eredményét is az MVP-ÚJCS adatlapra jegyezzük fel.

Ez a munkaszervezés az ANÖV felmérés folyamatát nem szakítja meg, hanem azt kiegészíti. Ez becsléseink és tapasztalataink szerint az ANÖV felmérésre fordított időt 10-30%-kal növeli meg. Gyakran a dús cserjeszint gyenge aljnövényzettel párosul és viszont, aminek következtében a két felmérés szélsőségei sokszor kiegyenlítik egymást. Persze egy nudum jellegű állományban a sok cserje vagy a betöltődő fiatal fák felmérése több időt vehet igénybe.

Értékelés

Az almintakörök adatainak MVP-onkénti összesítése alapján hektáronkénti hajtásszám (és borítás) becsülhető minden cserjére és fafajra, az újulati és a cserjeszintre vonatkozóan külön-külön. Becsülhető továbbá a rágottság mértéke, ugyancsak fajonként és szintenként. Ezek az eredmények azonban az erdőszerkezet többi elemének ismerete nélkül aligha értelmezhetők önmagukban.

Adatlap

Az újulati és cserjeszint felméréséhez önálló adatlapot ([MVP ÚJCS adatlap 2.2](#)) fejlesztettem ki, amelynek megjegyzésekkel ellátott változata az [MVP ÚJCS adatlap 2p2 megjegyzésekkel.doc](#) állomány.

Módszertani illesztések

A faállomány-szerkezet (FAÁSZ) felmérésének módszerében a cserjeszintre vonatkozó korábbi felfogás eltérő és inkonzisztens, azt az ÚJCS kiváltja, így elhagyhatóvá válik.

A FAÁSZ "életképes újulat"-ra vonatkozó becslése más és inkonzisztens felfogást tükröz, részben átfed az aljnövényzeti szint (ANÖV) felmérésével, ennek következtében elhagyható (de akár meg is tartható volna).

módszertan, botanika, HTV, ERDŐháló

Lelőhely

ER Archívum (2008/D-010/1, 2008/D-010/2)

Típus

kézírtos mű

Erdőrezervátumok

[Y - AZ ÖSSZES ERDŐREZERVÁTUM \(HU\)](#)

Katalógusba vette

HF

Katalógusbavétel időpontja

2011-06-24